

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Summula Casuum Conscientiæ

In Qva Agitur De Præceptis Ecclesiæ, De Officio Confessarii, Ac De
Censuris

Petrus <a Sancto Josepho>

Coloniæ Agrippinæ, 1652

Articulus VI. Quinam excusentur à præcepto ieiunii.

urn:nbn:de:hbz:466:1-41572

nes tam clerici, quàm laici ibi commorantes illud obseruare: & idem die de Regularibus, qui Monasteria ibidem constituta habitant. Quos tamen communis sententia à ieiuniis, specialiter ab Episcopo indictis, citra scandalum, absoluit. Et si non à festis, vel interdictis: eo quòd ex iure ad hæc obligantur.

ARTICVLVS VI.

Quinam excusentur à Præcepto ieiunii.

RESPONDEO innumeras personas excusari. In primis excusantur *adolescentes*, qui nondum vigesimum primum ætatis annum expleuerunt, vt satis vsus ostendit. Quod ita intellige, vt ante illam ætatem ne quidem semel teneantur, ex vi huius præcepti, ieiunare.

Optimum tamen consilium est, eos ad ieiunia paulatim assuefacere, quantum sine graui incommodo fieri potest, ne cum primum, præceptum, vrgebit, ob insolitam difficultatem ieiunare detrectent. Imò confessarii iis quos vident carnalibus vitiis deditos, aliqua ieiunia meritò imponere possunt, modò inde infamia, aut scandalum non sequatur.

Quod diximus generatim de adolescentibus, eos scilicet non teneri sub peccato, ad ieiunia Ecclesiastica, extendi debet ad Religiosos, qui vigesimum primum ætatis annum nõdum expleuerunt: ii enim eodem priuilegio gaudent, etsi ad ieiunia suæ Religionis teneantur, eo quòd sponte ad illa se obligarunt.

Et si adulti non teneantur ante vigesimum primum ætatis annum expletum ieiunare, tenentur tamen diebus ieiunio dicatis à carnibus, aliisque cibis prohibitis abstinere. Loquor de adultis, nam infantibus, quibus ratio nondum illuxit, oua & carnes, etiam in quadragesima, secluso scandalo dari possunt; cum legibus Ecclesiæ nondum adstringantur.

Ex-

Excusantur etiam à ieiunio *senes*, & si aliqua sit varietas in determinanda ætate, qua ab hoc præcepto liberari incipiunt, cum aliqui annum sexagesimum, alii septuagesimum assignent. Dicendum tamen videtur. 1. ordinariè senes expleto anno sexagesimo non obligari ad ieiunium, ob notabilem naturæ defectum ad interitum vergentis. 2. posse interdum contingere, ut quis in ea ætate sit valde robustus & vegetus, possitque sine graui incommodo ieiunare, adeoque illum qui sic affectus est, adhuc præcepto ieiunii obligari. Verum addo hac in re non esse scrupulosius agendum, & in dubio humanæ fauendum imbecillitati, fœminasque ut plurimum citius quam viros à ieiunio excusandas.

Præterea excusantur à ieiunio *agroti, ac infirmi, & debiles*, dolore capitis aut stomachi laborantes, aliique qui sine graui valetudinis incommodo, ieiunare non possunt. Vnde existimo eum à ieiunio excusari, qui nisi multum ad vesperam comedat, somnum necessarium capere nequit, aut qui ob inediam notabiliter debilitatur. In dubio autem an nocumentum ex ieiunio ortum sit notabile, oportet medicum, aut Superiorem consulere, eorumque iudicio stare. Quo loco aduerte, eum qui ob infirmitatem non potest ieiunare tota quadragesima, teneri ieiunare aliquot diebus qualibet hebdomada, si potest sine graui incommodo.

Fœminas grāuidas, & lactantes à ieiunio excusari, quando ex ieiunio periculum proli certò imminet, nimis perspicuum est. Imò eo casu ieiunare esset per se loquendo peccatum mortale. Quod si adeo sunt robustæ, ut vnica refectione possint sibi, & proli sufficienter prouidere, tunc multi putant eas teneri ad ieiunium. Verum quidquid sit de speculatione, existimo sententiam illam in praxi sequendam non esse.

Quidam Neotericus affirmat fœminam grāuidā, qua graues carnis tentationes patitur, teneri ieiunare.

nare, si aliter quàm ieiunando, eiusmodi tentationes superare non potest, licet aperte videat prolem perituram, aut notabile detrimentum inde passuram: quia iuxta charitatis ordinem, tenemur salutem nostram spiritualem præferre salutem corporali alterius. Verùm hæc opinio merito reiicitur, cum alia sint remedia præter ieiunium, ad vincendas carnis tentationes; & aliunde proles vterò inclusa non possit de salute corporea periclitari, quin simulatema periculum subeat.

Multi docent excusari rursus *coniugatos*, qui si ieiunent, fiunt impotentes ad reddendum debitum, quia obligatio reddendi debiti maior est quàm ieiunandi. Item *uxores* quæ ieiunando deformes efficiuntur, adeo ut à maritis minus diligantur; & nondum nuptas quæ ieiunare non possunt, sine iactura pulchritudinis. Quia pia Mater Ecclesia non intendit, ut præceptum ieiunii seruetur cur tanto incommodo.

Cauendum tamen ne quis hac doctrina abutatur in fraudem ieiunii; non enim prædicta incommoda sequi solent, nisi ex diuturno ieiunio: quare non impediunt quin aliquoties, prudentis arbitrio, ieiunandum sit.

Non puto sufficere ad excusandam foeminam à ieiunio; præceptum mariti, nisi coniunctum sit cum minis, aut graues discordiæ inter eos timeantur, si foemina ieiunet. Non enim æquum est, ut secluso quocunque graui damno, præceptum hominis Ecclesie præcepto anteponatur. At ubi graue damnum instat, Ecclesia non intendit ut suum præceptum obliget. Si tamen vir in contemptum Ecclesie id præciperet, nequaquam ei obediendum esset. Quia id vergeret in contemptum ipsius Christi, cuius honor propriæ vitæ præferri debet.

Excusantur etiam à ieiunio, *artifices* omnes qui artem valde laboriosam exercent, ut fabri ferrarii, agricolæ, & similes. Non autem alii quorum labor est exiguus,

exiguus, vt factores, barbitonfores, &c. Et si aliqui generat in omnes operarios excusent.

Artifices illi qui à ieiunio excusantur, quando laborant, et si aliquo ieiunii die non laborent, non debent tunc cogi ad ieiunium; quin potius ratio postulat, vt sapius comedendo vires ex precedenti labore debilitatas, reficiant, & ad sequentem laborem componant.

Excusantur quoque à ieiunio, qui longum iter pedibus conficiunt: vocatur autem longum iter, quod ex 14. aut 15. milliariis Italicis constat, quibus respondent sex, aut septem leuca Gallicæ communes. Non tamen excusantur qui equo iter faciunt; quod intelligendum puto communiter, quia interdum spectata itineris longitudine, locorum asperitate, Cæli inclementia, viatoris complexione, & similibus circumstantiis, itineratio adeo difficilis redditur vt à præcepto ieiunii excuset.

Opera etiam pietatis interdum à ieiunio excusant, vt dum quis concionando, docendo, libros scribendo infirmis curando, Sacramenta administrando &c. notabiliter defatigatur: adeo vt non possit eiusmodi opera debite exercere, si ieiunet.

Denique à ieiunio excusantur *pauperes*, qui hora prandii carent cibis ad integram refectionem necessariis. Illi enim sapius in die comedere possunt. Imò & interdum à carnibus abstinere non tenentur, defectu aliorum ciborum, quibus sufficienter sustentari possint.

ARTICVLVS VII.

Quinam à præcepto ieiunii dispensare possint.

RESPONDEO I. Summum Pontificem posse aliquè valide dispensare à præcepto ieiunii, etiam nulla rationabili causa intercedente. Quia cum sit præceptum iuris positiui humani, potest summus

D 4

Ponti-